

Sygn. akt: III AUa 138/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

SSA Iwona Szybka (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2014 r. w Łodzi

sprawy **A. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. akt: V U 997/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 138/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 lipca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W.. odmówił A. D. prawa do emerytury albowiem na wymagane 15 lat pracy w warunkach szczególnych wnioskodawca udowodnił 12 lat, 6 miesięcy i 14 dni

W odwołaniu od powyższej decyzji A. D. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury przy zaliczeniu pracy wykonywanej w Wytwórni (...) od 1 września 1975r. do 16 maja 1979 jako pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 grudnia 2013r. Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach: A. D. ur. (...), w okresie 1.09.1975 - 16.05.1979 był pracownikiem byłej Wytwórni (...) w K. zajmując stanowiska ślusarza remontowego. Prace ślusarza wykonywał codziennie i w pełnym wymiarze czasu pracy w warsztacie remontowym. Część prac wykonywana była na hali, na której odbywała się produkcja elementów metalowych do sprzętu mechanicznego używanego w rolnictwie. Z maszyn znajdujących się na hali były tokarki, wiertarki, szlifierki, prasy, młoty mechaniczne, Maszyny te służyły do obróbki detali wykonanych jako materiał wyjściowy ze stali. W trakcie obróbki maszyny te pozwalały uzyskać odpowiednie kształty i wymiary właściwe do zamontowania w produkowanym dalej sprzęcie rolniczym takim jak pługi lemiesz, elementy do kosiarek. Odwołujący, tak jak inni ślusarze z warsztatu remontowego, zajmował się remontem głównym młotów, ale remont ten był wykonywany w okresie wakacyjnym przez czas ok. 1 miesiąca w

warunkach wyłączenia młotów z produkcji. Poza remontem młotów odwołujący, tak inni ślusarze, zajmował się naprawami pozostałych maszyn zainstalowanych w hali. Bieżące naprawy były wykonywane na hali w przypadku awarii i taka naprawa trwała do 2 godzin. Większe naprawy bądź remont odbywały się w ten sposób, że dany element wymontowywany był z maszyny a następnie był przewożony bądź przenoszony - w przypadku mniejszych lub lżejszych elementów - do warsztatu i tam wykonywany remont bądź naprawa. Łączny okres składkowy i nieskładkowy odwołującego na dzień 1 stycznia 1999r. wynosi 25 lat 11 miesięcy i 11 dni. Odwołując nie jest członkiem OFE. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Powołał się na przepis art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS /Dz. U. nr 162 poz.1118 z późn. zm./ oraz § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach ... /Dz. U. nr 8, poz. 43 z późn. zm./ Zebrany w sprawie materiał dowodowy o charakterze osobowym jak i w postaci dokumentacji pracowniczej - świadectwo pracy z okresu 1975 - 79 nie pozwala na zaliczenie odwołującemu okresu zatrudnienia w Wytwórni (...) od 1 września 1975r. do 16 maja 1979 jako pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący wykonywał bowiem całe spectrum prac ślusarskich związanych z utrzymaniem sprawności maszyn używanych do produkcji elementów stalowych do maszyn rolniczych. Wśród maszyn zainstalowanych w pomieszczeniach produkcyjnych były prasy naciskowe, tokarnie, wiertarki, piece hartownicze. W pomieszczeniu przyległym do hali produkcyjnej zainstalowane były młoty mechaniczne. Wśród stanowisk wymienionych w załączniku do cytowanego wyżej rozporządzenia jedynie obsługa młotów mechanicznych, szlifowanie wyrobów metalowych, obsługa pras kwalifikowała do przyjęcia wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący nie był jednak pracownikiem zatrudnionym przy obsłudze jednego z tych urządzeń. Jego praca polegała na wykonywaniu bieżących napraw i konserwacji. Aby jednak taka praca mogła zostać uznana za wykonywaną w warunkach szczególnych musi być wykonywana na oddziałach będących w ruchu. Jak wynika z zeznań świadka W. P. nie wszystkie bieżące naprawy wykonywane były przy maszynach będących w ruchu, których obsługa dawała prawo do ubiegania się o wcześniejszą emeryturę. Większość napraw i konserwacji odbywała się bądź w warunkach wyłączenia ruchu bądź polegała na wymontowaniu określonego elementu maszyny i przeniesieniu go do warsztatu gdzie odbywała się dalsza naprawa. Nie było przy tym ślusarzy specjalizujących się w wykonywaniu napraw określonego typu maszyn. Zasadą bowiem było losowe wskazywanie konkretnych ślusarzy do wykonywania bieżących prac. Zatem każdy zatrudniony w warsztacie ślusarz wykonywał szerokie spectrum prac związanych z utrzymaniem sprawności produkcyjnej maszyn i to prac wykonywanych w pomieszczeniach gdzie te maszyny były zainstalowane jak i w pomieszczeniach warsztatowych. Dlatego też pracy ubezpieczonego w W. nie można uznać za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych.

W apelacji ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez danie wiary jedynie zeznaniom jednego świadka a pominięcie zeznań innego świadka.

Apelujący podniósł, że Sąd Okręgowy wydając wyrok powołał się na zeznanie jednego ze świadków W. P., który zeznał, że nie wszystkie bieżące naprawy wykonywane były przy maszynach będących w ruchu a co za tym idzie praca wykonywana przez powoda nie jest pracą w szczególnych warunkach. Przy wydawaniu wyroku Sąd nie wziął pod uwagę zeznań drugiego świadka S. J. a także zeznań odwołującego się. Zarówno świadek J. jak i odwołujący się zgodnie zeznali, że prace remontowe wykonywane przez odwołującego wykonywane były stale w pobliżu pracujących urządzeń na hali młotów i na hali pras. Odwołujący się nie wykonywał prac w warsztatach remontowych. Praca wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w W. pokrywała się zatem z pracą wymienioną w wykazie A dziale XIV poz. 25 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenie RM z dnia 07.02.1983r.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu albowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zmianami) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31

grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn. Z kolei w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zmianami) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pracą w warunkach szczególnych jest przy tym praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia z 7.02.1983r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Normatywne rodzaje prac w szczególnych warunkach wyróżnia kryterium merytoryczne i formalne; pierwsze dotyczy wykonywania stale i w pełnym wymiarze takiej pracy, warunkiem drugiego jest wymienienie jej w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca która nie spełnia łącznie obu kryteriów nie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym określonym w tym rozporządzeniu. (tak: wyrok Sądu Najwyższego 2009-02-10, II UK 199/08, Legalis). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., I UK 9/12, LEX nr 1224672). Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. (por. wyrok Sądu Najwyższego 2010-06-01, II UK 21/10, Legalis). Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2011-10-17, I UK 174/11, Legalis).

Na etapie postępowania apelacyjnego w sporze jest spełnienie przez ubezpieczonego warunku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Spełnienie tego warunku uprawniałoby ubezpieczonego do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodnione 12 lat, 6 miesięcy i 14 dni pracy w warunkach szczególnych. Zatem do wymaganych 15 lat brakowało 2 lata, 5 miesięcy i 16 dni. Ubezpieczony A. D. wniósł o uznanie pracy w Wytwórni (...) od 1 września 1975r. do 16 maja 1979r. jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy nie uznał tej pracy jako pracy w warunkach szczególnych. Na podstawie zeznań świadków, wnioskodawcy, a także dokumentów znajdujących się w aktach osobowych Sąd I instancji ustalił bowiem, że ubezpieczony wykonywał prace ślusarza zarówno w warsztacie remontowym jak i na hali, na której odbywała się produkcja. Bieżące naprawy ubezpieczony wykonywał na hali w przypadku awarii i taka naprawa trwała do 2 godzin. Większe natomiast naprawy bądź remonty odbywały się w ten sposób, że dany element wymontowywany był z maszyny a następnie był przewożony bądź przenoszony - w przypadku mniejszych lub lżejszych elementów - do warsztatu i tam wykonywany remont bądź naprawa. Większość napraw i konserwacji odbywała się bądź w warunkach wyłączenia ruchu bądź polegała na wymontowaniu określonego elementu maszyny i przeniesieniu go do warsztatu gdzie odbywała się dalsza naprawa. Nie było przy tym ślusarzy specjalizujących się w wykonywaniu napraw określonego typu maszyn. Zasadą bowiem było losowe wskazywanie konkretnych ślusarzy do wykonywania bieżących prac. Zatem każdy zatrudniony w warsztacie ślusarz wykonywał szerokie spectrum prac związanych z utrzymaniem sprawności produkcyjnej maszyn i to prac wykonywanych w pomieszczeniach gdzie te maszyny były zainstalowane jak i w pomieszczeniach warsztatowych. Dlatego też pracy ubezpieczonego nie uznał Sąd Okręgowy jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. W apelacji A. D. wskazał natomiast, że wszystkie prace wykonywał na hali, na której odbywała się normalna produkcja i wynika to z zeznań jego oraz świadka S. J.. Zatem praca w W. jest pracą wymienioną w Wykazie A dziale XIV poz. 25. Podniesione w apelacji zarzuty są niezasadne. Z zebranego w

sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, a więc jego ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i słusznie uznał, że skarżący nie wykonywał w W. w okresie od 1 września 1975r. do 16 maja 1979r. pracy w warunkach szczególnych. Jak wynika bowiem z zeznań świadka W. P., który także zajmował się remontem maszyn i pracował razem z ubezpieczonym, ubezpieczony remontował prasy, tokarnie, wiertarki, piece hartownicze, młoty. Jak była awaria, to naprawy wykonywał na halach produkcyjnych i trwało to 1-2 godziny. Pozostałe natomiast naprawy wykonywał w osobnym pomieszczeniu – warsztacie oraz, że nie było podziału pracy między ślusarzami na tych, którzy pracowali tylko na halach i na tych, którzy pracowali tylko w warsztacie, bo ślusarz musiał zrobić wszystko przy maszynie. Zaznaczając na rozprawie w dniu 29 listopada 2013r. świadek nie miał żadnych wątpliwości, że ubezpieczony wykonywał remonty także poza halami produkcyjnymi. Świadek zeznał, że A. D. wyciągał uszkodzone elementy z maszyn (np. panewki, wały) i naprawiał je w warsztacie. Wbrew twierdzeniom skarżącego ani z zeznań świadka S. J., ani z zeznań ubezpieczonego nie wynika, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował on na hali, na której jako podstawowe wykonywanie były prace wymienione w wykazie. Świadek J., który był szefem produkcji, zeznał tylko tyle, że ubezpieczony naprawiał prasy elektryczne i młoty sprężynowe oraz, że świadek 2 razy dziennie przechodził przez halę i widział ślusarzy przy naprawie. Z zeznań tego świadka wynika też, że ślusarze poza naprawą wykonywali też prace hydraulika i inne różne prace oraz, że tylko 2 razy w ciągu całego zatrudnienia widział ubezpieczonego przy składaniu młotów. Z zeznań wnioskodawcy wynika natomiast, że był mistrzem ślusarskim w warsztacie i naprawiał młoty, tokarnie, piec i prasy na hali. Także i z zeznań ubezpieczonego nie wynika aby stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na hali, na której jako podstawowe wykonywanie były prace wymienione w wykazie. Również na podstawie dokumentów znajdujących w aktach osobowych nie można ustalić, że ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych, skoro w umowie o pracę, w angażach i świadectwie pracy pracodawca wpisał, że ubezpieczony pracował na stanowisku ślusarza remontowego i zakład pracy nie wystawił świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zatem, wbrew twierdzeniom apelującego, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że w okresie pracy w W. od 1 września 1975r. do 16 maja 1979r. pracował on w warunkach szczególnych. Praca ślusarza nie jest bowiem wymieniona w Wykazie A, poza działem III poz. 82 (prace ślusarskie przy remoncie wewnątrz cystern - tej pracy wnioskodawca nie wykonywał), a z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że nie pracował on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku wymienionym w Wykazie A dziale XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., skoro tylko część pracy ubezpieczony wykonywał na hali produkcyjnej, a pozostały czas pracy pracował w warsztacie. Praca ślusarza wykonywana przez wnioskodawcę w warsztacie nie jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych.

Odnośnie wniosku ubezpieczonego aby zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych okres zasadniczej służby wojskowej od 27 kwietnia 1973r. do 10 kwietnia 1974r., wskazać należy, że okres ten stanowi tylko 1 rok, 11 miesięcy i 14 dni i nawet jego ewentualne zaliczenie nie spowoduje uzupełnienia okresu pracy w warunkach szczególnych do wymaganych 15 lat, a ponadto ubezpieczony w czasie powołania do służby wojskowej i po jej odbyciu pracował na stanowisku frezera, co wynika jednoznacznie ze świadectwa pracy. Stanowisko frezera nie jest wymienione w Wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Konkludując, na mocy powołanych na wstępie przepisów art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że A. D. nie wykazał, że legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymaganym normatywnie wymiarze 15 lat. Zatem ubezpieczony nie spełnił warunku niezbędnego do nabycia emerytury w obniżonym wieku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc apelację jako bezzasadną oddalił.